

УДК 336.02:657.01

**ЕМЕРДЖЕНТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ
В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.261218.145.335

Чумак О. В., к.е.н.,*ПАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом»***Нагорна І. В.***Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ*

У роботі наведено, що економічна політика у науковій літературі, зазвичай, визначається з позиції макрорівня, хоча її елементи є предметом численних досліджень. Загальними рисами є те, що економічна політика є системою цілей економічного розвитку, є діяльністю щодо вироблення й реалізації системи практичних заходів з метою впливу на економічний стан суб'єкта, її складовими є ресурси та будь-які операції з ними тощо. Під економічною політикою підприємства рекомендовано розуміти сукупність заходів суб'єктів управління, спрямованих на реалізацію економічних законів з мінімальними ризиками для ефективного управління економічною діяльністю підприємства відповідно стратегії розвитку. Розробка економічної політики має передбачати співставність з положеннями аналітичної та облікової політики підприємства й іншими регламентами, які визначають реалізацію економічних процесів у досягненні стійкого стану. З'ясовано, що: 1) синергія облікової та економічної політики дозволяє отримати ефект емерджентності для управління фінансовою стійкістю підприємства; 2) обрані елементи облікової політики забезпечують якість фінансового інформаційного масиву для аналітичних процедур, рекомендовано окремі методичні підходи до обрання методичних положень щодо певних об'єктів обліку; 3) архітектура економічної політики є базовим стрижнем для її реалізації у забезпеченні стратегічних завдань та рекомендовано відповідні етапи формування економічної політики. За результатами дослідження доведено можливість отримання ефекту емерджентності від взаємодії елементів облікової та економічної політики, що дозволить забезпечити фінансову стійкість підприємства.

Ключові слова: підприємство; економічна політика; облікова політика; емерджентність; фінансова стійкість

UDC 336.02:657.01

**EMERGENCE OF ECONOMIC AND ACCOUNTING POLICIES IN
MANAGEMENT OF FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.261218.145.335

Chumak O., PhD in Economics*PJSC Higher education institution Interregional Academy of Personnel Management***Nagorna I.***Kharkiv Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics*

The paper states that economic policy in scientific literature is usually determined from the position of the macro level, although its elements are the subject of numerous

studies. The general features are that economic policy is a system of goals of economic development, is an activity in the development and implementation of a system of practical measures to influence the economic status of the entity, its components are resources and any operations with them, etc. The economic policy of the enterprise is recommended to be understood as a set of measures of the subjects of management, aimed at the implementation of economic laws with minimal risks for the effective management of the economic activity of the enterprise, respectively, development strategy. The development of economic policy should provide comparability with the provisions of the company's analytical and accounting policies and other regulations that determine the implementation of economic processes in achieving a sustainable condition of the company. It is revealed that: 1) the synergy of accounting and economic policy allows obtaining the effect of the emergence of financial stability management of the enterprise; 2) selected elements of accounting policy ensure the quality of the financial information array for analytical procedures, recommended separate methodological approaches to the selection of methodological provisions for certain objects of accounting; 3) the architecture of economic policy is the basis for its implementation in securing strategic objectives and recommended the appropriate stages of economic policy formation. According to the results of the study, the possibility of obtaining the effect of the emergence from the interaction of elements of accounting and economic policy, which will ensure the financial stability of the enterprise.

Keywords: enterprise; economic policy; accounting policy; emergence; financial stability

Актуальність проблеми. Архітектура системи управління економічною діяльністю підприємства включає облікову та економічну політику, синергія яких дозволяє виявити емерджентність. Побудова економічної системи підприємств, зокрема за умов впровадження Концепції збалансованого національного економічного розвитку, вимагає оновленої економічної політики, яка має ґрунтуватись на засадах облікової політики, сформованої відповідно положень МСФЗ. Економічна стратегія будь-якого підприємства передбачає забезпечення фінансово стійкого стану для чого складають відповідну облікову політику, як підґрунтя формування інформаційного забезпечення аналізу. Практика свідчить, що облікова політика складається як вимога законодавства, здебільшого є обмеженим за обсягом документом та не розглядається з позиції взаємозв'язку із процесами економічної діяльності для реалізації стратегії розвитку. Загальновизнаною є проблема узгодження системи бухгалтерського обліку й положень економічної політики підприємства, яка не отримала прийнятного

рішення. Тому питання визначення структури і положень економічної та облікової політики є нагальними для наукового кола та практиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на численні дослідження щодо удосконалення обліку, як інформаційної системи підприємства для прийняття управлінських рішень варто зауважити, що проблеми з питань узгодження даних різних систем продовжують існувати. Питання облікової політики загалом, та як частини системи управління підприємством зокрема, досліджували: М. С. Пушкар, Г. Г. Кірейцев, С. О. Левицька, П. Є. Житний, В. В. Сопко, Н. М. Малюга, В. М. Рожелюк, О. В. Фоміна та багато інших вітчизняних й зарубіжних вчених.

Зважаючи на значний доробок вчених, питання забезпечення результативності взаємозв'язку облікової та економічної політики, як підґрунтя формування інформаційного забезпечення для оцінки фінансової стійкості потребує свого розвитку.

Метою статті є визначення та обґрунтування концептуального взаємозв'язку облікової та економічної політики підприємства за умови отримання ефекту емерджентності на організаційному та управлінському рівнях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальність проблеми взаємодії облікової та економічної системи підприємств визначена потребою якісного обліково-аналітичного забезпечення для розв'язання економічних завдань відповідно цілям управління. В сучасних умовах господарювання вимоги і критерії до інформаційної бази обліково-аналітичної системи істотно змінюються у зв'язку із зростанням корисності економічної інформації, якісних змін у формах та відборі оптимального переліку показників звітності, розрахункових показників економічної ефективності функціонування підприємств [10].

При розгляді підприємства як цілісної системи, її важливими складовими, які враховують норми правового поля й досягнення мети стратегії є економічна та облікова політики. У той же час, вони мають бути розроблені паралельно у часі та враховувати низку чинників, задля досягнення одного результату. Властивістю всієї системи в цілому, незалежно від того чи є стійкою система чи є стійкими її складові при нестійких протилежних категоріях через можливості системи неадитивним можливостям підсистем є емерджентність [2]. Автори

також зазначають, що орган, який управляє об'єктом з великою різноманітністю параметрів і характеристик, сам повинен володіти необхідною і достатньою різноманітністю і потенціалом для управління цим об'єктом. Отже, можемо зробити висновок, що будь-які управлінські політики підприємства з різними елементами й характеристиками є складовими його економічної системи, але їх дотримання зумовлює досягнення поточних цілей економічного розвитку. Відтак, їх розробка має здійснюватись із врахуванням очікуваного результату – емерджентності, яка забезпечить реалізацію обраних політик на очікуваний результат. За таких умов, економічна політика має базуватися на науково обґрунтованій концепції економічного розвитку підприємства та забезпечувати досягнення його фінансово стійкого стану. Варто враховувати комплексність при розробці й реалізації економічної політики шляхом узгодження взаємозв'язку усіх елементів для виконання передбачених завдань на кожному етапі розвитку. Щодо облікової політики, вимогою є виваженість, відповідність нормам МСФЗ та нормам чинного законодавства з метою формування інформаційного забезпечення для складання звітності й проведення аналізу фінансового стану підприємства. Слушно в цьому аспекті зауважує С. О. Левицька: «з урахуванням цільових запитів менеджерів підприємства «організаційний механізм» повинен враховувати бухгалтерський облік не як єдину облікову систему, а як інформаційну основу інтегрованої системи господарського обліку» [5]. У контексті організації обліку вчена розглядає синергетичний ефект від створення результативного обліково-аналітичного забезпечення у відповідності до потреб управління. М. С. Пушкар визначає концепцію облікової політики як регламентацію процесу підготовки інформації про діяльність підприємства, яка корисна для прийняття управлінських рішень щодо розподілу та ефективного використання наявних ресурсів і отримання результативної інформації [9, с. 384]. В. М. Рожелюк у своїх дослідженнях встановлює сутнісні характеристики організації бухгалтерського обліку на основі врахування визначених рис інформаційної економіки та ідентифікації їх впливу на бухгалтерський облік суб'єкта господарської діяльності [11]. Зокрема, Г. Г. Кірейцев у контексті окреслення проблем сучасного обліку зазначав, що правильне розуміння причин виникнення та ролі глобалізації в процесах суспільного економічного відтворення сприятиме

обґрунтованому підходу щодо вибору концепції та розробки моделей розвитку економіки. [4, с. 37]. Н. Я. Микитюк, вказує, що основним джерелом інформації для менеджменту є обліково-аналітична система, яка містить різнобічну економічну інформацію про об'єкти управління [6, с. 92].

Наведе свідчить, що облікова політика спрямована на формування такого інформаційного забезпечення, яке буде відповідати характеристикам інтегрованої системи даних й дозволить ефективно управляти економічною діяльністю підприємства. Інформація відіграє дві ключові ролі: є корисною в процесі прийняття рішень інвесторами та провайдерами капіталу, що дозволяє оцінити потенціал повернення інвестиційних можливостей та дозволяє «постачальникам» капіталу розробляти механізми корпоративного управління для моніторингу використання ресурсів капіталу після того, як вони були виділені (роль ex-post інформації) [14]. Для забезпечення ефективної економічної діяльності підприємства з упередженням ризиків варто генерувати оптимальний набір якісних інформаційних даних економічного й неекономічного, фінансового й нефінансового характеру. Оптимальними слід вважати достатній для аналізу й прийняття рішень масив даних, який генерується в системі бухгалтерського обліку. Н. Л. Правдюк зауважує, що якість бухгалтерської інформації корелює з ефективністю реалізації всього управлінського процесу: чим вищі якісні параметри інформації, тим кращі можливості менеджерів підготувати оптимальні рішення [8]. Відтак, положення облікової політики, як ключового облікового регламенту є підґрунтям формування якісної інформаційної бази для економічного управління й забезпеченню реалізації положень економічної політики.

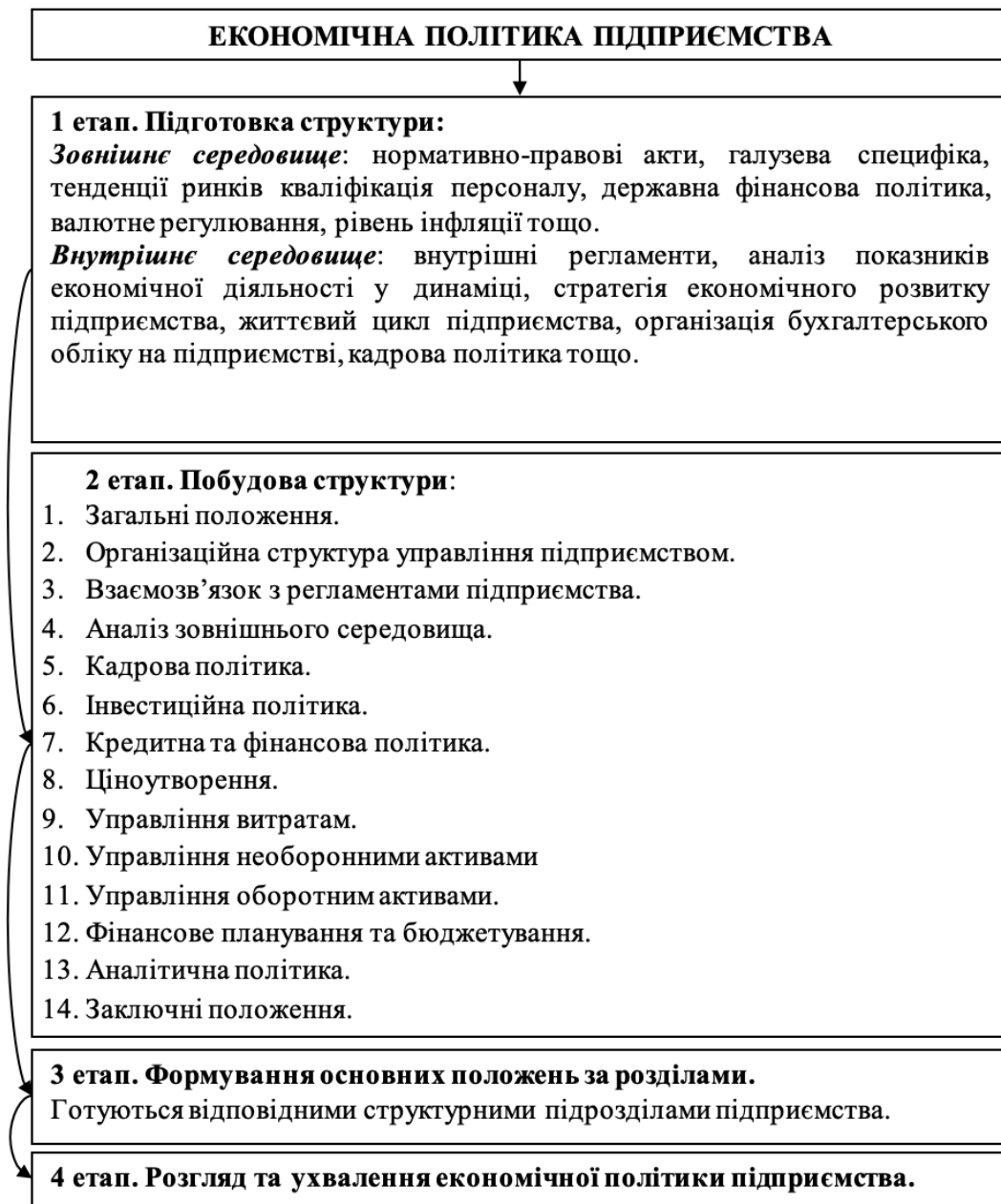
Зважаючи на те, що сучасний облік має задовольняти інформаційні потреби щодо виявлення резервів підвищення ефективності діяльності, визначення стратегії та оцінки її досягнення, проблеми сучасного менеджменту, які має вирішувати облік, О. В. Кирєєва поділяє на дві групи: відсутність гнучкості в системі управління та недостатня забезпеченість інформацією про стан середовища підприємства та інше [3, с.45]. У цьому зв'язку О. В. Фоміна основні завдання інформаційного забезпечення управління зводить до таких: а) своєчасне та повне одержання, реєстрація та оновлення необхідних даних; б) систематизація

та комбінування даних з метою підготовки їх до використання в управлінській системі; в) своєчасне забезпечення відповідних рівнів управління всіма необхідними даними [12]. Тому, спрямування зусиль на інтеграцію ідей стратегії з економічного та облікового боку, дозволить уможливити покращення об'єктивності інформаційної системи для запитів економічного управління.

Системний підхід до забезпечення економічної політики підприємства ґрунтується на таких концептуальних засадах як: відповідність стратегії економічного розвитку та послідовність економічної політики; використання науково обґрунтованих кількісних параметрів; узгодженість облікової та економічної політики. Зарубіжними вчені досліджували економічні наслідки регулювання розкриття інформації та стандартів звітності, включаючи докази прийняття МСФЗ [16]. Економічна політика у науковій літературі, зазвичай, визначається з позиції макrorівня, хоча її елементи є предметом численних досліджень. Загальними рисами є те, що економічна політика є системою цілей економічного розвитку, є діяльністю щодо вироблення і реалізації системи практичних заходів з метою впливу на економічний стан суб'єкта, її складовими є ресурси та будь-які операції з ними тощо. Маємо думку, що уведення до вжитку терміну економічна політика підприємства є вимогою часу й запитів власників (акціонерів). Під економічною політикою підприємства рекомендовано розуміти сукупність заходів суб'єктів управління, спрямованих на реалізацію економічних законів з мінімальними ризиками для ефективного управління економічною діяльністю підприємства відповідно стратегії розвитку. Розробка економічної політики має передбачати співставність з положеннями аналітичної та облікової політики підприємства й іншими регламентами, які визначають реалізацію економічних процесів у досягненні стійкого стану (рисунок 1).

Під час моніторингу фінансової стійкості підприємства особливої актуальності набуває вивчення методичних прийомів формування облікових даних – фінансового інформаційного середовища, як підґрунтя визначення низки показників, що включаються до відповідних агрегатів. Рівень розкриття інформації про обрані методи і принципи в обліковій політиці мають важливе значення для прогнозування аналітиками економічних показників та явищ [15]. Нами нижче зауважено на об'єктах

обліку, які варто виокремити як такі, що впливають на фінансову стійкість підприємств: грошові кошти, умовні зобов'язання та активи, довгострокові та короткострокові зобов'язання, дебіторська заборгованість, інфляційні коригування.

*Рис. 1 – Архітектура економічної політики підприємства
 Джерело: розроблено авторами*

Для забезпечення ефективного управління грошовими потоками підприємства вбачається необхідним параметризація інформаційно-аналітичних потоків про рух грошових коштів. Параметризація проводиться ґрунтуючись на даних, які характеризують грошові кошти й їх цикл на підприємстві. Отже, необхідно визначити типові параметри та

потоки необхідної і достатньої інформації для визначення показників грошового циклу. Ефективність управління грошовими потоками визначається для:

1. Оцінки рівня суттєвості помилки економічного рішення щодо ресурсів відображених у звітності, зокрема грошових, індуктивним методом (метод фінансових показників). В обліковій політиці підприємства варто встановити рівень зміни фінансового показника, який зумовлює хибне рішення користувача інформації на умовний базисний пункт.

2. Діагностики фінансової кризи виходячи з аналізу динаміки сальдо грошового потоку від операційної діяльності та коефіцієнта достатності грошового потоку [1].

3. Визначення ліквідності та платоспроможності підприємства.

Одним із нових елементів облікової політики підприємств є умовні зобов'язання й активи. В обліковій політиці варто приділити уваги визнанню умовних зобов'язань. У випадках, коли суб'єкт господарювання є солідарно і окремо відповідальним за зобов'язання, та частина зобов'язання, яка, за очікуванням, буде погашена іншими сторонами, розглядається як умовне зобов'язання. Умовні активи виникають, як правило, внаслідок незапланованих або інших неочікуваних подій, які уможливають надходження економічних вигід до суб'єкта господарювання. Умовні активи не визнаються у фінансовій звітності, оскільки це може спричинити визнання доходу, який може бути ніколи не отриманим. Такі об'єкти обліку можуть суттєво вплинути на рішення здійснення економічної діяльності, тому повинні бути окреслені в обліковій політиці. В обліковій політиці варто передбачити оцінку умовних зобов'язань та умовного активу згідно МСБО 37. За такими об'єктами обліку в обліковій політиці рекомендовано передбачити елементи робочого плану рахунків: «Гарантійні зобов'язання», «Зобов'язання за незавершеними на звітну дату судовими розглядами», «Дисконтовані до звітної дати векселі, термін платежу по яких не настав», «Інші умовні зобов'язання». Використання зазначених рахунків дасть змогу розуміти необхідність створення відповідних забезпечень та відобразити наслідки настання умовних зобов'язань. Врахування таких подій, які можуть змінити майновий стан підприємства за певних обставин у майбутньому, надасть можливість управлінському персоналу здійснити

оцінку ймовірної зміни кредитоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Фінансова стійкість визначається, зокрема, показниками ліквідності через співвідношення оборотних активів та зобов'язань. Сьогодні не приділяється належної уваги в обліковій політиці підприємств впливу інфляції та коливань валютних курсів на суму зобов'язань, дисконтування суми майбутніх платежів, відображення в системі рахунків обліку витрат, пов'язаних із отриманням позик, відмова від капіталізації фінансових витрат превалює над її застосуванням тощо [7]. Тому фінансова звітність підприємств не завжди містить таку інформацію про зобов'язання, яка уможливорює достовірність оцінки майнового стану. Етапи управління кредитним ресурсами на підприємстві нами узагальнено таким чином: 1. Аналіз фінансового стану підприємства. 2. Визначення джерела кредитування. 3. Структурування кредитних ресурсів відповідно обраної стратегії розвитку. 4. Аналіз «витрат» і «вигід» умов кредитування та розрахунок окупності кредиту. 5. Контроль дотримання умов договору. Відтак, інформація облікової системи матиме найбільший вплив під час виконання етапів три і чотири, а надалі, для оцінки стану й структури майна підприємства. Якщо мова йде про збільшення довгострокових забезпечень чи зобов'язань, це супроводжується виникненням певних витрат, які під час формування агрегованого або похідного балансу варто включати до їх вартості на дату балансу (витрати періоду за такими операціями, відображені за дебетом рахунків витрат). За умови, коли інфляційні коригування не здійснювались, для аналізу варто приймати до уваги дисконтовану суму зобов'язань, визначену за теперішньою вартістю, залежно від умов та виду зобов'язань для забезпечення зіставлення інформації у фінансовій звітності. Тривалими є дискусії щодо методики визначення ставки дисконту через банківський відсоток, вартість капіталу компанії, відсоток від отриманого ним прибутку тощо. Для аналітичних оцінок важливим є співвідношення короткострокових й довгострокових зобов'язань, тому умови визнання й переведення зазначені у обліковій політиці, визначатимуть точність показника поточної ліквідності. За необхідності кредитування, компаніям з наявними дочірніми підприємствами, філіями, іншими бізнес структурами, доцільно передбачати наслідки зрушень у такій структурі. Зокрема, чинні норми стандартів, до складу поточних зобов'язань віднесено доходи майбутніх

періодів, котрі визначені як кошти, отримані у звітному періоді, але які відносяться відповідно до бухгалтерської звітності до майбутніх звітних періодів. За такими доходами не виникає ні зобов'язань ні доходів, але вони містять певну частину заборгованості, чим виявляються на межі між власне доходами та зобов'язаннями. Рекомендовано при формуванні похідного балансу суму зобов'язань зменшувати на суму кредитового обороту рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів» не зважаючи на ступень завершеності операцій. У той же час, порядок оцінки ступеня завершеності операцій наданих послуг обов'язково має бути відображено у обліковій політиці, що вплине на показники фінансової звітності. О. В. Харламова зауважила, що трансформаційні коригування повинні розділити відстрочений дохід за безоплатно отриманими активами (до прикладу) на поточну й довгострокову компоненти: – поточна компонента є річною сумою амортизації цих активів; – решта – довгострокова компонента відстроченого доходу [13]. Таким чином, якщо такий методичний підхід передбачити в обліковій політиці, необхідно зважувати на наявність таких показників у облікових регістрах і формах звітності при аналізі.

Узагальнюючи викладене, варто зазначити, що при визначенні положень облікової політики в частині активів варто приділити окремої уваги визнанню та оцінці, а в частині пасивів, можливого їх впливу на показники звітності, співвідношення окремих фінансових агрегатів, впливу на результати аналізу фінансової стійкості.

Висновки. За результатами дослідження доведено можливість отримання ефекту емерджентності від взаємодії елементів облікової та економічної політики, що дозволить забезпечити фінансову стійкість підприємства. Запропонована етапізація формування економічної політики та її структура забезпечує управління діяльністю підприємства через реалізацію стратегічних завдань, враховуючи обрані положення облікової політики. Для забезпечення фінансово стійкого стану підприємства варто привертати особливої уваги методичним аспектам обліку грошових коштів як ключового параметру ліквідності, зобов'язань, як параметру ліквідності, фінансового лівереджу, автономності й низки інших коефіцієнтів. Варто зважувати на структуру зобов'язань й їх оцінку на звітну дату та враховувати низку чинників при агрегації балансів. Ефективне управління синергією економічної й облікової систем

підприємства дозволить реально охарактеризувати фінансовий стан й приймати важливі стратегічні рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Власова Н. О. Діагностика фінансової кризи підприємств роздрібною торгівлі: монографія Харків: Харк. Держ. Університет харчування та торгівлі, 2007. 209 с
2. Геселева Н. В. Емерджентні властивості системи. Бізнес Інформ. 2013. № 7. С. 93-97. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_7_18 (дата звернення: 10.01.2019)
3. Киреева О.В. Проблемы информационного обеспечения процесса управления современными предприятиями. Управленческий учет. 2008. №7. С.37-44.
4. Кирейцев Г. Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета: Научный доклад. Изд. 2-е, перераб. и доп. Житомир: ЖГТУ, 2008. 76 с.
5. Левицька С. О. Організація обліку діяльності суб'єктів як синергетичний процес інформаційного забезпечення їх менеджменту. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НУ«ОА», 2016. № 1(29). С. 133–139.
6. Микитюк Н. Я. Обліково-аналітична інформація в системі управління. Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. Випуск 3. №13. 2009. С. 92-95.
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» від 17.02.2017 №241. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0267-17> (дата звернення: 10.01.2019)
8. Правдюк Н. Л. Якість облікової інформації: сутність та методика оцінки. Облік і фінанси. 2016. № 2. С. 57–64. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_ark_2016_2_10 (дата звернення: 10.01.2019)
9. Пушкар М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): монографія. Тернопіль: Економічна думка, 1999. 424 с.,
10. Рожельюк В. М. Концептуальні основи обліково-аналітичного забезпечення системи менеджменту підприємства. Сталий розвиток економіки. 2013. № 1. С. 270–274. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2013_1_60 (дата звернення: 10.01.2019)
11. Рожельюк В. М. Організація бухгалтерського обліку діяльності переробних підприємств: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2013. 488 с.
12. Фоміна О. Облік в управлінні підприємством. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2010. № 2. С. 113-120. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2010_2_11 (дата звернення: 10.01.2019)

13. Харламова О. В. Методика трансформації обліково-звітної інформації щодо капіталу та зобов'язань при складанні МСФЗ-звітності Економіка і регіон. 2015. № 3. С. 83–87. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_3_16 (дата звернення: 10.01.2019)
14. Beyer, A., Cohen, D., Lys, T., Walther, B., 2010. The financial reporting environment: review of the recent literature. *Journal of Accounting and Economics* 50, 296–343
15. Hope, O. 2003. Accounting policy disclosures and analysts' forecasts. *Contemporary Accounting Research* 20, 295–321
16. Leuz, C., and P. Wysocki. 2016. The economics of disclosure and financial reporting regulation: Evidence and suggestions for future research. *Journal of Accounting Research*, forthcoming. The University of Chicago, Booth School of Business. P.133

REFERENCES:

1. Vlasova N. O. (2007) *Diagnostika finansovoyi krizi pidpriemstv rozdribnoyi torgivli [Diagnostics of the financial crisis of retail enterprises: monograph]* Kharkiv: Kharkov The state University of Food and Trade [in Ukrainian].
2. Hesselova N. V. (2013) Emerdzhentni vlastivosti sistemi [Emergence properties of the system] *Biznes Inform – Business Inform*, 7, 93-97 Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_7_18 [in Ukrainian].
3. Kireeva O. V. (2008) Problemyi informatsionnogo obespecheniya protsessa upravleniya sovremennymi predpriyatiyami [Problems of information provision of the process of management of modern enterprises]. *Upravlencheskiy uchet – Management accounting*, 7, 37-44[in Ukrainian].
4. Kireytssev G. G. (2008) *Globalizatsiya ekonomiki i unifikatsiya metodologii buhgalterskogo ucheta [Globalization of Economics and Unification of Accounting Methodology: Scientific Report]*. Izd. 2nd, pererab. and add Zhitomir: ZHSTU, 76 [in Ukrainian].
5. Levytska S. O. (2016) Organizatsiya obliku diyalnosti sub'ektiv yak sinergetichiy protses informatsiyного zabezpechennya yih menedzhmentu [Organization of the accounting of the subjects' activities as a synergistic process of information provision of their management]. *Naukovi zapiski Natsionalnogo universitetu «Ostrozka akademiya». Seriya «Ekonomika» : naukoviy zhurnal. Ostrog – Scientific notes of the National University of Ostroh Academy. Series "Economics": a scientific journal. Ostrog*, 1 (29), 133-139 [in Ukrainian].
6. Nikitiuk N. Ya. (2009) Oblikovo-analitichna Informatsiya v sistemi upravlinnya. [Accounting and analytical information in the management system]. *Innovatsiyna ekonomika. VseukraYinskiy naukovo-virobnichiy zhurnal – Innovative economy. All-Ukrainian Scientific and Production Magazine*. Issue 3, 13, 92-95 [in Ukrainian].

7. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainyini «Pro zatverdzhennya zmin do deyakih normativno-pravovih aktiv Ministerstva finansiv Ukrainyini z buhgalterskogo obliku» [Order of the Ministry of Finance of Ukraine "On Approval of Amendments to Certain Regulatory Acts of the Ministry of Finance of Ukraine on Accounting"]. (2017, January 17). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. Kyiv: Parlam. vyd-vo Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0267-17> [in Ukrainian].
8. Pravdyuk N. L. (2016) Yakist oblikovoyi informatsiyi: sutnist ta metodika otsinki [Quality of accounting information: the essence and methodology of evaluation]. *Oblik i finansi – Accounting and finance*, 2, 57-64 Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2016_2_10 [in Ukrainian].
9. Pushkar M. S. (1999) *Tendentsiyi ta zakonomirnosti rozvitku buhgalterskogo obliku v Ukrainyini (teoretiko-metodologichni aspekti) [Trends and regularities of accounting development in Ukraine (theoretical and methodological aspects)]*. Ternopol: Economic Thought, 424 [in Ukrainian].
10. Rozheliuk V. M. (2013) Kontseptualni osnovi oblikovo-analitichnogo zabezpechennya sistemi menedzhmentu pidpriemstva [Conceptual bases of the registration-analytical providing of the system of management of enterprise]. *Staliy rozvitok ekonomiki – Steady development of economy*, 1, 270-274 [in Ukrainian].
11. Rozheliuk V. M. (2013) *Organizatsiya buhgalterskogo obliku diyalnosti pererobnih pidpriemstv [Organization of accounting of activity of processing enterprises]*. Kyiv: NSC IAE, 488 [in Ukrainian].
12. Fomina O. (2010) Oblik v upravlinni pidpriemstvom [Accounting in the management of the enterprise]. *Visnik Kiyivskogo natsionalnogo torgovelnno-ekonomichnogo universitetu – Bulletin of the Kiev National Trade and Economic University*, 2, 113-120 Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2010_2_11 [in Ukrainian].
13. Kharlamova O. V. (2015) Metodika transformatsiyi oblikovo-zvitnoyi Informatsiyi schodo kapitalu ta zobov'yazan pri skladanni MSFZ-zvItnostI [Method of transformation of accounting and reporting information about capital and liabilities when preparing IFRS-reporting]. *Ekonomika i region – Economy and region*, 3, 83-87 Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_3_16 [in Ukrainian].
14. Beyer A., Cohen D., Lys T., Walther B., (2010) The financial reporting environment: review of the recent literature. *Journal of Accounting and Economics* 50, 296-343
15. Hope O. (2003) Accounting policy disclosures and analysts' forecasts. *Contemporary Accounting Research* 20, 295-321
16. Leuz, C., and P. Wysocki (2016) The economics of disclosure and financial reporting regulation: Evidence and suggestions for future research. *Journal of Accounting Research*, forthcoming. The University of Chicago, Booth School of Business, 133